

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Hyemalis - A Dominica I. Adventus Domini nostri usque ad
Dominicam Septuagesimæ

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De sanctis Doctoribus. Sic cavendum ne scientia præferatur Virtuti, ut
tamen scientia non negligatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44194

1. Cor. 14.

pacis & ordinis; ac prœinde cùm communitatem ipse velit ab omnibus observari, licet ad eius observantiam unicuique det gratiam singularem, non vult tamen illâ gratiâ communitatem destrui, sed potius conservari, efflorescere, exornari, & utiliore reddi, sicut diversi membrorum actus non impediunt, imò juyât totum corpus; & sicut diversæ voces simul convenientes concentum gratiore faciunt: sic planè Communitas exurgit uberior & formosior ex singulis cuiuslibet virtutibus, dummodo illæ virtutes ad eam observandam concurrant, & non destruendam. Hæc sunt prima opera quæ Deus fieri vult ab illo Episcopo, qui multis vacabat aliis: Sed habeo, inquit, adversum te, quod charitatem tuam primam relinquisti. Memor esto itaque unde excideris, & age poenitentiam. & prima opera fac, si autem, veniam tibi cito; & movebo candellabrum tuum de loco suo, Vide primum de Imitatione Christi, capite decimo quinto, ubi hæc inter alia: Cavendum ne piger sis ad communia, & ad singularia promptior, sed expletis integrè & fideliter debitis, & injunctis sciam ultra vacas, redde te tibi prout de votio tuâ desiderat.

III PUNCTUM.

PATET ergo sic utrumque temperandum, ut & communia singulariter fiant, & singularitas nihil communibus omnino præjudicet. Imò potius, cùm ipsa singularis gratia non detur, nisi ad communitatem melius observandam, non aliter gratia cooperabitur, nisi utroque simul juncto, & Communitas singularitate exerceatur, & Communitas singularitas servietur. Vide in quo

Job. 38.

COMMUNIS SANCTIS DOCTORIBVS.

Qui solverit unum de mandatis istius minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum; qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. Matth. 5.

VERITAS PRACTICA.

Sic cavendum ne Scientia præferatur Virtuti, ut tamen Scientia non negligatur.

RATIO EST, Quia idcirco scientia non est præferenda Virtuti, ne Virtus detrimentum, ex hac præferentia patiatur.

Sed ex neglecta scientia, Virtus etiam detrimentum pateretur.

Ergo dum cavetur ne Scientia præferatur Virtuti, cavendum est ne negligatur.

Haynesius Pars prima,

deficias aut excedas. Audi S. Gregorium aptissimè ad hæc differtentem illa Jobi verba, *Indica mihi si habes intelligentiam, quis posuit mensuras eius si nosti, vel quis recendit super eam lineam? Cum miror, inquit, consilio auctor ac dispositor noster huic illa largitur, quæ alij denegat: alij hæc denegat, quæ isti largitur; mensuras sibi postitas egredi nititur, qui quis posse plusquam accepit conatur. In præcipio pedem porrigit, qui mensurarum suarum limitem non attendit: & pterumque amittit, & quod poterat, qui audacter ea, ad quæ pertingere non valet, arripere festinat. Nam & membrorum nostrorum tunc bene ministeris utimur, cùm sua eis officia distinctè servamus: lucem quippe oculis cernimus; vocem verò auribus audimus si quis autè mutato ordine voci oculos, luci aures accommodet, huic in assum utraque patet. Si quis odores v. lit. ore discernat, saporis nare gustare, utriusque sensus sibi ministerium quia pervertit, interimit, dum enim propriis hæc usibus non aptantur, & sua officia deserunt, & ad extranea non assurgunt. Bene itaque David Propheta, intra acceptas ex divina largitate mensuras pedem cordis præferat, cùm dicebat, neque ambulavi in magna, neque in mirabilibus super me. Super se quippe in mirabilibus ambularet, si apparere magnus ultra quam poterat, quæreret: super se namque in mirabilibus attollitur, qui in his ad quæ non sufficit, videri idoneus conatur. Bene intra has mensuras etiam in ipsa Paulus prædicationis suæ se latitudine coarctabat, cùm diceret, non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ per me non efficiuntur Christus.*

L. 28. Mor. c. 8.

I. PUNCTUM.

QUAM parva & poenè nulla sit coram Deo scientia sine virtute, quàm magna virtus etiam sine scientia, quantus vero & quàm magnus, qui scientiam cum virtute conjunctam habet; satis ampla demonstrat Meditatio, quæ est Communis sanctis Doctoribus; inde verò quæ ad Veritatem nobis propositam illustrandam faciunt, pauca hæc eruemus. Ac primò ut apertius videas, quod prima propositione præmittitur, quale detrimentum Virtus patiatur, si ei Scientia præferatur,

L] adver-

adverte quid sit scientiam præferre Virtuti, nempe intellectu & iudicio saltem prædico, pluris facere doctrinam acque doctos viros, itemque talenta docendi, concionandi, quam humilitatem, simplicitatem, Religiositatem & alias Virtutes quæ non ita parent, Deinde voluntatem plus affici erga studium litterarum, quam Virtutis & propriæ perfectionis. Ac denique actu & opere tantum laboris, & solitudinis impendere in studia, ut fervore studiorum in tepefeat amor virtutum: Orationes, examina, & alia devotionis exercitia negligentius fiant; passiones seu affectiones animi inordinatæ reviviscant; superbia, vanitas, æmulatio non bona, ambitio & alia vitia foveantur.

Ex quibus liquiddè patet quale, quantumque detrimentum Virtutes universæ patiantur, atque imprimis Humilitas, Devotio, Religiositas, Pura intentio, Charitas, Fidelitas & uno verbo, Cura salutis ac perfectionis propriæ. *Comederunt alieni robur eius, & ipse nescivit: sed & causæ effusi sunt in eo, & ipse ignoravit.* Quæ P. ophetae verba paulò diutius expendenda essent, ad concipiendum detrimentum illud quod Virtutes patiuntur. Duo nempe simul judguntur, ex quibus tertium sequitur, quod est præcipuè expavesendum. Primum, quod ait robur internum & spirituale comedi, & consumi. Secundum, quod dicit hoc ipsum nesciri & ignorari: Ac tertium denique, quod inde sequitur nullum afferri remediū, & sic in peius quotidie ruere, & prolabi in eum statum, de quo dicitur: *Vinam frigidus esses aut calidus, sed quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo; quia dicitis, dives sum & locupletatus, & nullius ego: Et nescis quia tu es miser & miserabilis, & pauper & cæcus & nudus, Suadeo tibi emere à me aurum ignitum, ut locuples fias. & Collyrio inunge oculos tuos, ut videas:* Hoc item valde notandum, quia cum præcipuè iudicio exercetur in præferenda Virtuti scientia, ut corrigatur hoc pravum iudicium, sanandi sunt mentis oculi, incipiendus Christus Dominus, inquirendum eius iudicium, quanta fiat ei injuria qui aliter iudicavit; quanta eius Sanguini & Gratiæ, quæ non pro scientiâ, sed pro virtute sunt effusa, quanta denique Cælo, quod non scientiæ sed virtuti promittitur. *Erudire Ierusalem, ne forte recedat à te anima mea, ne forte ponam te desertam, terram inhabitabilem.*

II. PUNCTUM.

SED ex neglecta scientiâ, Virtus etiam detrimentum pateretur.

Percurre quatuor Cardinales, ad quas cæteræ omnes Morales referuntur, & vide ut singulæ offendantur ex contemptu scientiæ necessariæ comparandæ, Prudentiâ, Justitiâ, Fortitudo, Temperantiâ. Quis non videat ignorantiam, otium rusticitatem, & alios scientiæ defectus cum his pugnare virtutibus? Primò quidem Prudentiam, quid magis nutrit quam scientiâ? quid magis destruit quam ignorantia? quis credet ignorantem quis se illi aperiat & confidat?

Quid deinde à Justitiâ magis alienum, quam nescire artem quam profiteris? Quid illo iniquius, qui consultus de re aliqua ad fidem vel conscientiam pertinente, malè respondebit, & alios in errorem trahet? *Nonne si cæcus cæcum ducit, ambo in foveam cadent?* Non peccaret in justitiâ Medicus, qui ex neglecta scientiâ malè corpus curaret? & nonne id Sacerdoti à Domino exprobratur tanquam iniquum & criminiosum? *Quia tu scientiam repulisti repellam te à me, ne sacerdotio fungaris mihi.* Et Sapiens: *Qui evitat discere, sentiet mala.*

Fortitudinis etiam manifestus est defectus, qui laborè fugit studiorum, & inertæ atque otio se abdicat: unde est illa multa malitia quam docet ostendit, ut ait Ecclesiasticus.

Denique Temperantiæ quanta inde jaçtura, cum modus & medium in quo illa tota consistit, ignoratur? aut si ignorans sibi nimis fidit, quanta præsumptio, quanta vanitas, quanti inde lapsus errores, illusiones & hæreses, cum apertè dicatur propterea captivus populus meus ductus est, quia non habuit scientiam. Et, **QUÆCUNQUE** quidem ignorant, blasphemant. Quod si plebeio & Laico damnoſa est ignorantia, quanto magis Sacerdoti vel religioso? *Ponet in Rationali iudicij, ait Dominus, Doctrinam & Veritatem.* Et rursus. *Præceptum sempiternum est in generationibus vestris, ut habeatis scientiam discernendi inter sacrum & propheticum, inter pollutum & mundum, doceatisque filios Israel omnia legitima mea.* **SI** *QUIS* ignorat ignorabitur, ait Apostolus. Unde & suo Timotheo: *Mali homines & seductores proficiunt in peius, errantes, & in errorem mittentes. Tu vero permane in ijs qua didicisti, & credita sunt tibi, sciens à quo didicisti. Et quia ab infantia sacras literas nosti, quæ te possunt instruere ad salutem per fidem, quæ est in Christo Iesu. Omnis enim scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudendum in justitiâ, ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum.*

Matth. 15.

Osce. 4.

Prov. 17.

Ecclesi. 33.

Is. 5.

Iuda.

Exodi. 28.

Levit. 10.

1. Cor. 14.

2. Tim.

num instructis, Væ nobis si timidos & ignaros habuissimus Patres; & vae illi animæ audaci, quæ sine scientia necessaria, & sine studio scripturarum sibi & alijs satis scire præsumit. Vique quò imprudenter adhibent scientiam?

III. PUNCTUM

SIC igitur ea vendendum est ne scientia Virtuti praeferatur, ut tamen scientia non negligatur; Cum non minus detrimenti virtus possit accipere ex neglecta scientia, quam ex nimio literarum studio: Sic itaque simul utrumque coniungendum est, ut alteri non obstat alterum, imò proficiat, & se in mutuo iuvent & foveant. Ex virtute scientia comparatur, & per scientiam virtus conservetur. Robur accedit utrique ex utraque, dum per virtutem scientia conquiritur & exercetur, ac per scientiam virtus operatur & prævalet. Aptillimè Ildorus: Tam vitâ, quam doctrinâ clarere deberet Ecclesiasticus Doctor, nam Doctrina sua vitâ arrogantem reddit, vitâ sine doctrina inutilem facit. Vbi tamen esset contentio inter utramque, tum planè cedat scientia, neque tempus aut locum virtuti usurpet. Nam, ut ait S. Bonaventura, scientia pro virtute relicta, postmodum melius per virtutem reperitur. ATTENDE tibi & doctrinæ, ait Apostolus, infra in illò, hoc enim faciens, & tempus saluum facies, & eos qui te audiunt.

Hunc S. Augustinus, Sic, inquit, per ignem

& aquam tenenda est via, ut nec exuratur homo, nec demergatur; sic inter apicem superbia & voraginem desidia, iter nostrum temperare debemus, sicut scriptum est, non declinetis neque ad dexteram, neque ad sinistram.

Præclare verò sanctus Bernardus de modo sciendi & sine, unde pendet tota est scientiæ cum virtute conjunctio: *Ve scias*, inquit, quo ordine, quo studio, quo sine, quæque nosse oporteat. Quo ordine, ut id prius, quod maturius ad salutem; Quo studio, ut id ardentius, quod vehementius ad amorem; Quo sine, ut non ad inanem gloriam, aut aliquid simile, sed tantum ad adificationem tuam vel proximi. Sunt namque qui scire volunt eo sine tantum ut sciant, & turpis curiositas est: & sunt qui scire volunt, ut sciatur ipsi, & turpis vanitas est; & sunt qui scire volunt, ut scientiam suam vendant pro pecunia, pro honoribus: & turpis quæstus est. Sed sunt qui scire volunt ut adificent, & charitas est. Et item qui scire volunt ut adificentur, & prudentia est. Horum omnium soli ultimi duo, non inveniuntur in abusione scientiæ, quippe qui ad hoc volunt intelligere ut beneficiant.

Si sapientiam invocaveris, & inclinaveris cor tuum prudentiæ: tunc intelliges timorem Domini, & scientiam Dei invenies, quia Dominus dat sapientiam, & ex ore eius prudentia & scientia.

Vide 3. par disc. 40. pag. 1168. de ordine.

Serm. 36. in Cant.

Pr. 2.

Pr. 1.

De summo bono c. 36.

1. Tim. 4.

Eph. 81.

COMMUNIS SANCTIS CONFESSORIBVS NON PONTIFICIBVS.

Sint lucerna ardentes in manibus vestris. Luc. 12.

VERITAS PRACTICA.

Quantum cuique est Vigilantiæ, tantum Virtutis & meriti.

RATIO EST, Quia ordinariè loquendo, tantum cuique est virtutis & meriti, quantum sibi vim facit.

Sed quantum cuique est Vigilantia, tantum sibi vim facit.

Ergo & tantum est illi Virtutis & meriti. Quæ sanè consideratio multum valere debet ad commendationem vigilantiæ.

II. PUNCTUM.

QUOD lucernæ illæ ardentes, quæ à Domino commendantur, Vigilantiam significent; quanta sit in se illa Virtus, & quan-

ta fuerit in sanctis Confessoribus, quantumque inde eluxerint, & progrediendo per tres perfectionis vias ad supremum eius gradum pervenerint, vide si vacat in meditatione ad in declarandum instituta. Veritas verò Practica quæ inde deducitur, & quàm hic solum spectamus, tanti est momenti & ponderis, quanti res ipsa quam continet, nempe Virtus in actu, vel habitu, de utroque enim intelligi potest: *Tantum scilicet esse unicuique virtutis & meriti, quantum erit vigilantiæ, seu animi vigilantia ad virtutis exercitium.*

Ratio verò quæ affertur, aperta est & sæpe alibi agitata, quòd tantum sibi cuique est virtutis & meriti, quantum sibi vim facit, ut appetitum, seu partem hominis inferiorem subijciat rationi, & rationem Deo. In hac enim subiectione & subordinatione partium hominis, totius humanæ vitæ consistit.